

Obsah

Předmluva	11
KAPITOLA 1	
Nové trendy v péči o děti, mládež a dospělé s mentální retardací	13
KAPITOLA 2	
Práva lidí s mentální retardací	17
KAPITOLA 3	
Metodologické problémy vzdělávání a vzdělavatelnosti lidí s mentální retardací	22
3.1 Vzdělavatelnost jako základní kategorie pedagogiky	22
3.2 Teoretická a metodologická východiska současné speciální pedagogiky	25
3.3 Vztah výchovy a vzdělávání a jeho terminologická vymezení	26
KAPITOLA 4	
Psychologická charakteristika lidí s mentální retardací	28
4.1 Různé druhy inteligence	31
4.2 Diagnostika mentální retardace	33
4.3 Klasifikace mentální retardace	36
<i>Lehká mentální retardace, IQ 50–69 (F70)</i>	37
<i>Středně těžká mentální retardace, IQ 35–49 (F71)</i>	38
<i>Těžká mentální retardace, IQ 20–34 (F72)</i>	39
<i>Hluboká mentální retardace, IQ je nižší než 20 (F73)</i>	40
<i>Jiná mentální retardace (F78)</i>	40
<i>Nespecifikovaná mentální retardace (F79)</i>	41
4.4 Nejčastější příčiny mentální retardace	41
<i>Možnosti prevence vzniku mentální retardace</i>	43
4.5 Četnost lidí s mentální retardací v populaci	45

4.6	Psychologické zvláštnosti jedinců s mentální retardací	45
4.7	Kognitivní procesy a jejich vývoj u dětí s mentální retardací	48
	<i>Vnímání u dětí s mentální retardací</i>	50
	<i>Rozvíjení myšlení dětí s mentální retardací</i>	52
	<i>Vlastnosti paměti dětí s mentální retardací</i>	55
4.8	Vývoj osobnosti dětí s mentální retardací	56
	<i>Emocionální vývoj dětí s mentální retardací</i>	56
	<i>Utváření volných vlastností dětí s mentální retardací</i>	60
	<i>Vývoj charakteru dětí s mentální retardací</i>	61
4.9	Sexualita lidí s mentální retardací	67

KAPITOLA 5

Psychické poruchy u lidí s mentální retardací	71
5.1 Afektivní poruchy	72
5.2 Šchizofrenie a schizofrenní poruchy	73
5.2 Neurotické poruchy a poruchy vyvolané stresem	74

KAPITOLA 6

Současný systém výchovy a vzdělávání dětí s mentální retardací	78	
6.1 Předškolní vzdělávání dětí s mentální retardací	79	
	<i>Integrované předškolní vzdělávání dětí se speciálními vzdělávacími potřebami</i>	82
	<i>Speciální předškolní vzdělávání</i>	84
6.2 Základní vzdělávání žáků s mentální retardací	85	
	<i>Základní škola praktická</i>	86
	<i>Základní škola speciální</i>	90
	<i>Přípravný stupeň základní školy speciální</i>	94
	<i>Rehabilitační vzdělávací program</i>	96
	<i>Jiné formy vzdělávání žáků s mentální retardací</i>	101
6.3 Školská poradenská zařízení pro děti a žáky s mentální retardací	102	

KAPITOLA 7

Další vzdělávání a profesní příprava mládeže s mentální retardací	105	
7.1 Učební obory	105	
7.2 Praktické školy	106	
	<i>Praktická škola dvouletá</i>	106
	<i>Praktická škola jednoletá</i>	107

7.3	Celoživotní vzdělávání lidí s mentální retardací	108
	<i>Současné chápání celoživotního vzdělávání v zemích OECD</i>	109
	<i>Některé formy celoživotního vzdělávání lidí s mentální retardací</i>	109
 KAPITOLA 8		
	Didaktické principy vzdělávání žáků s mentální retardací	114
8.1	Organizace vyučování	115
8.2	Hodnocení a klasifikace žáků	116
8.3	Osobnost učitele a vychovatele	117
8.4	Spolupráce s rodiči žáků a její specifické problémy	118
8.5	Některé netradiční formy vzdělávání žáků s těžší a těžkou mentální retardací	119
8.6	Augmentativní a alternativní komunikace	123
 KAPITOLA 9		
	Výchovná a vzdělávací péče o lidi s těžkým a hlubokým postižením	126
9.1	Hledání nových forem práce s lidmi s těžkým a hlubokým postižením	130
	<i>Bílý pokoj a jiné psychorelaxační místnosti</i>	133
 KAPITOLA 10		
	Integrace žáků s mentální retardací	135
10.1	Integrace a její sociální aspekty	136
10.2	Integrace a její psychologické aspekty	137
10.3	Pedagogické aspekty integrace žáků s mentální retardací	139
10.4	Integrace a inkluze	140
10.5	Integrované vzdělávání v zahraničí	142
 KAPITOLA 11		
	Výchova a vzdělávání dětí s Downovým syndromem	145
11.1	Fyziognomie a anatomické zvláštnosti lidí s Downovým syndromem	146
11.2	Příčiny vzniku Downova syndromu	148
11.3	Úroveň rozumových schopností lidí s Downovým syndromem	150
11.4	Včasná péče o děti s Downovým syndromem	152
11.5	Vzdělávání dětí s Downovým syndromem	152

KAPITOLA 12

Výchova a vzdělávání dětí s autismem	154
12.1 Diagnostická kritéria autismu	156
12.2 Možnosti vzdělávání dětí s autismem	159
12.3 Výchovné působení u dětí s autismem	161

KAPITOLA 13

Výchova dítěte s mentální retardací v rodině	164
---	-----

KAPITOLA 14

Ústavní péče o lidi s mentální retardací	169
14.1 Druhy a charakteristika péče	170
14.2 Zákon o sociálních službách	173
<i>Služby sociální péče</i>	174
<i>Služby sociální prevence</i>	175
<i>Sociální poradenství</i>	175
14.3 Standardy kvality sociálních služeb	177
14.4 Anketa o humanizaci života v ústavech sociální péče	178
<i>Závěry z ankety</i>	181

KAPITOLA 15

Některé nové formy péče o osoby s mentální retardací	183
15.1 Osobní asistence	184
15.2 Pečovatelská služba	186
15.3 Tísňová péče	186
15.4 Podpora samostatného bydlení	187
15.5 Odlehčovací (respitní) služby	187
15.6 Chráněné bydlení	188
15.7 Nové a netradiční formy péče o osoby s mentální retardací	189

KAPITOLA 16

Neziskové organizace a jejich role v péči o mentálně postižené	191
16.1 Nevládní neziskové organizace	191
16.2 Národní rada zdravotně postižených ČR (NRZP ČR)	192
16.3 Společnost pro podporu lidí s mentálním postižením ČR (SPMP)	193

Shrnutí	195
Slovníček odborných pojmů	197
Literatura	202
Internetové odkazy	205
Přílohy	206
PŘÍLOHA 1: Deklarace o právech mentálně postižených osob, vyhlášená na Valném shromáždění Organizace spojených národů dne 20. prosince 1971	206
PŘÍLOHA 2: Informace MŠMT k zabezpečení vzdělávání dětí, žáků a studentů se speciálními vzdělávacími potřebami s podporou asistence č. j. 14 453/2005-24	207
PŘÍLOHA 3: Sdělení MŠMT č. j. 25 317/2005-24 o tvorbě školních vzdělávacích programů pro vzdělávání žáků s mentálním postižením	209
PŘÍLOHA 4: Informace MŠMT k organizaci kurzu k získání základů vzdělání poskytovaného základní školou speciální č. j. 18 965/2005-24	210
PŘÍLOHA 5: Informace MŠMT o přípravném stupni základní školy speciální č. j. 6123/2009-61	213
Rejstřík	219